

КОНФЕРЕНЦІЯ

ДОБРОЧЕСНІ МЕДІА: ЯК ЗБЕРЕГТИ ДЕМОКРАТІЮ В ЦИФРОВОМУ СВІТІ

3 ВЕРЕСНЯ 2025 РІК

**Висновки за результатами адвокаційної конференції
"Доброчесні медіа: як зберегти демократію в цифровому
світі" на підтримку належного фінансування Суспільного
Мовника**

3 вересня 2025
М. Київ

Передісторія

3 вересня 2025 року у Києві відбулась конференція **“Доброчесні медіа: як зберегти демократію в цифровому світі”**, яку було організовано у за сприяння Центру демократії та верховенства права у співпраці із Суспільним мовленням і Комітетом Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики завдяки підтримці проєкту Ради Європи “Захист свободи слова та свободи медіа в Україні – Фаза II” та Програми підтримки ОБСЄ для України. Це була третя щорічна конференція, яка традиційно проводиться у першій половині вересня з адвокаційною метою – належне фінансування Суспільного Мовника.

Загальною темою конференції було сьогодення та майбутнє Суспільного (і незалежних медіа загалом), їх регулювання та саморегулювання у добу штучного інтелекту та цифрових платформ, а також взаємодія з молодіжною аудиторією як елемент медіаграмотності.

Цілі конференції:

- Створити майданчик для обговорення викликів і можливостей для Суспільного мовника та незалежних медіа в умовах розвитку штучного інтелекту та цифрових платформ, а також їхньої ролі у збереженні демократії.
- Сприяти адвокації належного та стабільного фінансування Суспільного мовника у Держбюджеті-2026 через діалог між урядовцями, парламентом, медіаспільнотою та громадянським суспільством.
- Проаналізувати вплив новітніх технологій на медіасферу, зокрема на регулювання та саморегулювання, а також на довіру й доброчесність медіа.
- Обговорити підходи до роботи з молоддю та дітьми, у тому числі просування якісного українського контенту як інструменту медіаграмотності та протидії російському впливу.

Нижче представлені основні висновки конференції, які слугуватимуть орієнтиром для подальшої роботи над адвокацією належного фінансування Суспільного, а також подальшого впровадження регуляції та саморегуляції медіа та роботи над молодіжним контентом, а також

стануть корисними для використання організаторами заходу та ключовими стейкхолдерами, які брали участь у дискусіях.

Ключові висновки

1. Суспільне назвало цифру мінімальної фінансової підтримки на 2026 рік

Конференція відбулася в критичний період, перед поданням проєкту Державного бюджету України на 2026 рік, коли питання стабільного та належного фінансування Національної суспільної телерадіокомпанії України виходить на перший план.

Голова правління НСТУ Микола Чернотицький наголосив, що мінімальний обсяг підтримки Суспільного на 2026 рік має становити не менше **2,6 млрд грн**. Це базова потреба, яка залишається нижчою за рівень, гарантований законом «Про Суспільні медіа». Він пояснив, що в умовах війни Суспільне погоджується на компромісну формулу – «0,2% ВВП за попередній рік мінус мілітарні видатки». За його словами, така модель відповідає приблизно половині законодавчо визначеного рівня й становить близько трьох мільярдів гривень, проте мінімально прийнятна на 2026 рік сум з урахуванням складного становища України – 2,6 млрд грн.

Чернотицький висловив подяку уряду та парламенту за фінансування у 2025 році (2,175 млрд грн), що дозволило зберегти активи, розвивати цифрові платформи та утримати команду. Зокрема, вдалося підвищити заробітні плати у регіональних філіях, зробивши їх більш конкурентними на ринку праці.

Учасники конференції підкреслили необхідність створення довгострокового і сталого механізму фінансування Суспільного мовлення відповідно до європейських стандартів та практик Ради Європи. Як зазначив Мачей Янчак, голова Офісу Ради Європи в Україні, це є критично важливим кроком для незалежності й ефективності НСТУ.

З мотиваційною промовою виступив британський письменник та журналіст Пітер Померанцев. Він наголосив, що підтримка суспільного

мовника не є розкішшю: в умовах війни незалежні медіа стають невід'ємною частиною національної безпеки та стійкості суспільства.

2. Новинний контент є основою демократії у цифровому світі

Учасники конференції наголосили, що якісні та незалежні новини є фундаментом демократії в умовах сучасного цифрового середовища. Голова Офісу Ради Європи в Україні Мачей Янчак у своїй промові наголосив: захист доброчесності медіа є ключовим для збереження демократії, прав людини та верховенства права. Це завдання набуває особливої ваги під час агресивної війни Росії проти України, коли інформаційний простір стає полем бою. У цьому контексті українські медіа виконують критично важливу роль: інформують громадян, протидіють дезінформації, документують воєнні злочини та надають світу достовірні матеріали з місця подій.

Окремий акцент було зроблено на досвіді Суспільного. Христина Гаврилук, головна продюсерка інформаційного мовлення, представила презентацію «Як працюють новини Суспільного?». За її словами, рівень довіри до новин Суспільного тримається на рівні 80%, що є ключовим показником успіху.

Сьогодні новини НСТУ формуються в єдиному інформаційному центрі й поширюються на всі платформи – сайт, соціальні мережі, радіо та телебачення. Автономно діє команда журналістів-розслідувачів, а матеріали, що становлять інтерес для європейської та американської аудиторії, передаються партнерам для міжнародного обміну. Важливою конкурентною перевагою є й регіональна мережа з понад 700 журналістів, що забезпечує оперативність та різноманітність контенту.

Таким чином, Суспільне підтверджує свою провідну роль у створенні достовірних новин, які не лише інформують українців, але й зміцнюють демократичну стійкість держави.

3. *Регуляція та саморегуляція медіа в епоху штучного інтелекту*

Дискусія засвідчила, що в умовах стрімкого розвитку цифрових екосистем та штучного інтелекту медіа залишаються одним із ключових стовпів демократії, а роль суспільного мовника стає особливо важливою. Учасники панелі відзначили, що великі технологічні компанії фактично формують власні «технофеодальні» правила, орієнтовані на прибуток, тож суспільство має активно відстоювати свої права та встановлювати чіткі вимоги. Використання штучного інтелекту в медійній сфері визнано корисним інструментом для технічних завдань, але не як заміну творчої роботи журналістів. Водночас саме соцмережі стали середовищем поширення небезпечних ідеологій, і поки що немає універсального підходу, як цьому протидіяти. Підкреслювалося, що важливо проводити межу між свободою слова і пропагандою, адже остання використовується тоталітарними режимами як зброя. Учасники також акцентували на європейському досвіді, де фінансування суспільних мовників розглядається не як витрата, а як інвестиція у підзвітність та незалежність медіа. Водночас регулятори стикаються з браком ресурсів для впровадження сучасних практик моніторингу, що особливо відчутно на тлі швидкого розвитку ШІ. Загалом обговорення показало: штучний інтелект і цифрові платформи є водночас загрозою й можливістю, і саме якісні та незалежні медіа здатні перетворити ці виклики на інструмент зміцнення демократії.

4. Гармонізація українського медійного законодавства з європейськими стандартами

Рада Європи активно співпрацює з українським медіасектором для впровадження норм і практик, що містяться у ключових актах ЄС: переглянутій Директиві про аудіовізуальні медіапослуги (2018), законах 2022 року щодо регулювання онлайн-посередників, Законі про цифрові послуги (DSA), Законі про цифрові ринки (DMA), а також у Європейському акті про свободу ЗМІ (EMFA), який набрав чинності 8 серпня 2025 року. Окремим напрямом є розробка стандартів протидії SLAPP-позовам, що мають захистити журналістів та медіафахівців від зловживань судовими процесами. Ці зусилля спрямовані на забезпечення свободи слова, підвищення прозорості та відповідальності цифрових платформ і розвиток незалежних медіа в Україні відповідно до норм Ради Європи та ЄС.

Учасники конференції також підкреслювали важливість цього процесу. Євгенія Кравчук, народна депутатка, розповіла про роботу у ПАРЕ над медійною тематикою та наголосила на потребі встановлення чітких правил для використання штучного інтелекту в медіа, адже він має бути інструментом, а не заміною творчої праці. Микита Потураєв, голова Комітету ВРУ з питань гуманітарної та інформаційної політики, звернув увагу на виклики, які створюють соцмережі як екосистема поширення небезпечних ідеологій, і анонсував міжнародну конференцію за участі борців з дезінформацією та регуляторів. Ярослав Юрчишин, голова Комітету ВРУ з питань свободи слова, наголосив на необхідності проведення чіткої межі між пропагандою і свободою слова – питання, що активно обговорюється в ЄС та Раді Європи у контексті оновлення медійних регуляцій, зокрема EMFA. Водночас Олександр Бурмагін, член Нацради з питань телебачення і радіомовлення, розповів про особливості реєстрації медіа та виклики регулятора, серед яких нестача ресурсів для впровадження європейських практик, включно з моніторингом онлайн-середовища за допомогою ШІ.

Таким чином, дискусія на конференції показала, що Україна послідовно рухається у напрямі гармонізації свого медійного законодавства з європейськими нормами, а співпраця з Радою Європи та ЄС відіграє ключову роль у цьому процесі.

5. Контент для дітей та молоді як інструмент інформаційної стратегії

Учасники конференції підкреслили, що держава та суспільні медіа мають активно використовувати контент для залучення молодшої аудиторії, протидії російському впливу та підтримки зв'язку з українською молоддю за кордоном. Інна Совсун, народна депутатка України, перша заступниця Міністра освіти і науки України (2014–2016 роки), звернула увагу на важливість адаптованих дитячих випусків новин, які допомагають дітям усвідомлювати політичне життя країни та розуміти суспільні процеси, не перетворюючи це на партійну агітацію.

Особлива увага була приділена ролі батьків у формуванні інформаційного середовища для дітей. Марина Марченко, голова громадської організації «Генерація матерів Лада», наголосила на необхідності підвищення їхньої обізнаності та забезпечення збалансованої подачі інформації, яка не викликає почуття провини чи тиск на сім'ю.

Досвід Швеції, представлений Калле Сандгаммаром, генеральним директором Шведської освітньої телерадіокомпанії, продемонстрував ефективність інтеграції медійного контенту у навчальні програми та співпраці з вчителями та школами. Подібний підхід дозволяє медіа впливати на формування громадянської свідомості та цінностей ще у дитячому віці.

Вадим Міський, секретар Наглядової ради Суспільного мовлення, програмний директор ГО «Детектор медіа», підкреслив, що створення дитячого та підліткового контенту є стратегічною інвестицією у майбутнє, спрямованою на виховання патріотизму, гуманістичних цінностей та європейської ідентичності. Приклади успішних проєктів, як-от канал Бробакс із 55 мільйонами переглядів та підлітковий проєкт «Хто про що» у TikTok з понад 6 мільйонами переглядів, демонструють ефективність такої роботи та значний потенціал впливу на молодь.

6. Запуск дитячого додатка «Бробакс»

Суспільне Мовлення анонсувало запуск нового дитячого цифрового продукту додатка «Бробакс», призначеного для дітей дошкільного віку. Платформа є безкоштовною, без реклами та забезпечує безпечний

простір для навчання та розваг. У додатку буде доступно понад 200 годин контенту: мультсеріали та повнометражні мультфільми, пізнавальні шоу, мультфільми жестовою мовою та аудіоказки.

Презентація продукту відбулася у присутності народних депутатів та представників міністерств, відповідальних за інноваційні підходи до освіти. Юлія Дичук, керівниця дитячого та підліткового напрямку Суспільного, наголосила, що додаток створений не лише для розваг, а й для розвитку дітей, пізнання світу та формування української медіа-культури з раннього віку.

Завантажити і протестувати додаток можна буде наприкінці вересня 2025 року, що відкриває нові можливості для взаємодії з молоддю аудиторією та поширення якісного українського контенту.

Рекомендації

Для представників влади

1. Забезпечити належне фінансування Суспільного мовника у Державному бюджеті на 2026 рік відповідно до компромісної формули (не менше 2,6 млрд грн), з перспективою руху до законодавчо визначеного рівня.
2. Розробити довгострокову модель сталого фінансування, що унеможливить політичний тиск і гарантуватиме фінансову незалежність мовника.
3. Інтегрувати дитячий та молодіжний контент у державні програми освіти і культури, створивши стимули для співпраці між Суспільним, школами та університетами.

Для Суспільного мовника (НСТУ)

1. Продовжувати розвиток цифрових платформ та нових форматів (зокрема для молоді й дітей), роблячи їх інструментом протидії російському впливу.
2. Розширювати співпрацю з міжнародними партнерами для обміну контентом та просування українського наративу за кордоном.

3. Продовжувати інвестиції у регіональну мережу журналістів, що є запорукою для оперативного і достовірного контенту.
4. Системно впроваджувати дитячі продукти (як-от «Бробакс») та підліткові формати у TikTok, YouTube та інші популярні серед молоді платформи.

Для громадських організацій та експертного середовища

1. Здійснювати регулярний моніторинг і публічну оцінку фінансування та діяльності Суспільного, щоб посилювати прозорість і довіру.
2. Продовжувати адвокацію незалежності медіа, зокрема через адвокації європейських практик.
3. Працювати з батьками та освітянами у напрямку медіаграмотності дітей і молоді, підтримуючи культуру критичного мислення.
4. Розробляти дослідження про використання ШІ та цифрових платформ у медіа, формуючи аналітичну базу для законодавчих рішень.

Для міжнародних партнерів

1. Підтримувати Україну у впровадженні європейських стандартів фінансування та регулювання суспільних медіа.
2. Фінансувати освітні й просвітницькі програми, спрямовані на розвиток молодіжного контенту і медіаграмотності.
Сприяти обміну досвідом між суспільними мовниками різних країн щодо інтеграції ШІ та регулювання цифрових платформ.
3. Підтримувати міжнародне просування українського контенту, особливо новин та дитячо-молодіжних проектів.

Завдяки конструктивному діалогу та взаємодії представників влади, громадянського суспільства, міжнародних партнерів та медіаспільноти, конференція стала важливим кроком у зміцненні ролі незалежних медіа та розвитку Суспільного Мовника як ключового інституту демократії. Подальша реалізація напрацьованих рішень сприятиме підвищенню рівня довіри до медіа, захисту інформаційного простору України та формуванню відповідальної молоді аудиторії, здатної критично мислити та протидіяти дезінформації. Це, у свою чергу, стане основою для стійкого

розвитку демократичного суспільства та європейського майбутнього України.

Конференцію «Доброчесні медіа: як зберегти демократію в цифровому світі», що відбулася 3 вересня в Києві, організовано за сприяння Центру демократії та верховенства права у співпраці з Суспільним Мовленням і Комітетом Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики завдяки підтримці проєкту «Захист свободи слова та свободи Медіа в Україні – Фаза II» Ради Європи та Програми підтримки ОБСЄ для України.